

ISRAEL

Erriak sortu ziran aldi aretan, gizonak artzaintza osoan alboratu barik lurgintza asmau eban aldian, munduko erri guztien artean, bere Erria sortu eban Jaungoikoak: Benetako Jaungoiko bakarraren sinistea eta eskiñita egoan Salbatzaillearen itxaropena aurrera eroango ebazan erria.

Erri arrigarri onek, gizaldien joanean, bein bere buruaren jabe eta bein atzerrien menpe, bere zeregiña bete eban eta antxe, erri-barruan, sortu, bizi, il eta berbirtu zan gure Salbatzaillea.

Baiña erri onek arazo bereziak sortu dauz beti gizonen kondaira barruan eta gaur be sortzen dauz, aspaldiko izparringietan irakurri daikegun lez.

Kristo'ren jaiotzatik 70n. urtean, Erroma 'tarrak Jerusalem apurtu eta Juda'tarrak euren lurraldetik iges egin bearra izan eban. Toki guztietan, atzeritarrak ziralako eta euren jokabideak bereziak ziralako, berezituak edo diskriminatuak izan ziran, aurpegi txarraz begiratuak, eta euren aurka sortutako jasarpen bildurgarriak artubearra izan eban.

1986'an, atzerrietan bereizkuntza ikaragarriak eroan ondoren, Errusia'n, Austria'n eta beste leku askotan ainbeste il izan ondoren, Teodoro Herzl'ek izparlariak, diñoanez, antisemitismoaren azkenengo urtenbidea, euren lurra eskuratu eta laterria sortzea izan zan. Orixe da sionismoaren burubidea, elburu ori lortzeko Palestina'ko lurra aukeratu ondoren. Berau izango`zan eurentzat "gizarte-bako lurra" eta "lurbako gizartea".

Euren amets ori egi biurtzeko, Juda'tarrak euren lurraldera biurtu ziran eta an auzoak, etxaldea, "Kibutz" barruetan solo aundiak eta ederrak landu ebezan.

Gizarte-bizitza eratzeke bide lez, Marx'en arauai jarraituz, gizarte-zaletasuna edo sozialismoa aukeratu eban. Orrek esan nai dau, lurraren jabea laterria dala eta eurak urtero mozkiña ordaindu bear dautsoela Laterriari. Amets ori betetzeko an bizi ziran palestindarrak andik kanpobra bialdu bear ziran, lenengo euren lurak erositia.

Gero, urte gitxi igaro-ondoren, andik urten ziran palestindar orreik euren aurka gudaketan asiko dira, baiña Juda'tarrak geroago ta ugariago etorri ziran, nazitarren gudaketa amaitu ondoren asita batez be.

Inglaterrak, arabiarren eskariari jaramon egiñik, alegiña egin eban Juda'tarren etorketak galerazoteko, bai-

ña azkenean, 1948an Laterri Batuen Alkarteak lurra zati bi egitea erabagi eban, baiña palestindarrak ori ez eban onartu lurralderik erdi iztea, eta Juda'tarrak gogor-keriz areik bildurtzen asi ziran.

1948'an, Ben Gurion'ek bere aldetik, Israel Laterriaren jabetasuna agertu eta zabaldu eban. Inguruko erriak eta euren gudarosteak eraso egin eta lurraldera sartu nai izan eban, batez be Jordan-inguruko errietara ta Gaza'ra.

Suez'eko kanala, ortik India'rako bidea, eta Persitarren ur-kolko inguruan diran arorio-iturriak dira erdi-aldeko Sortaldearen onurak eta inguru orretan dago Israel'erri barriaren arazoa eta munduko beste laterri batzuk inguru orretara sartu-gurea izatea, esaterako Kanalean Ingalterra'k ogeigarren gizaldi guztian arduralaritza eukitea.

1914-1918 urteetako gudaldian Baulfur Itzarmenak Juda'tarrai agintza egin eutsen Palestina euren aberri jatorra izango zala. Baiña eskintza ori aurrez aurre joian arabiarren eta eurai egin jaken askatasunaren agintzearen aurka. 1920 an Laterrien Alkargoak Palestina zuzentzeko agindua emon eutson Ingalterra'ri.

Israel Laterri barria saltaldearekin alkargora sartu zan eta bitartean euren auzoko ziran arabiarrek Sobiet'tarren Batasunetik artzen eban laguntza. Gaur, Hussein -en jokabide okerra dala-ta Sobiet'tarrak arabiarren aurka jarri dira, sartaldeko laterrien ondoan eta arabiarrek eurak be euren artean zatituta aurkitzen dira.

1956'an Ingalterra'k Israel zirikatu eban Egipto'ren aurka eraso-aldia egiteko eta bere babespean artu eban Sobiet'tarren Batasunetik izan leiteken edozein aurkako jokabide.

Oraintsu izan dira Palestindarren eriotzak Erosten Orma ospetsuaren inguruan, eta laterri Batuak aurka jarri dira.

Israel'darren arazoa gaur be bizi-bizi dago ba, eta ez, bear ba'da, euren elburua beti izan dan Jaungoiko bakarra gurtzea eta Salbatzaillea itxarotea. Gaurko Juda'tar asko eta asko sinistebakoak dira eta Kibutz'ak eurak be ez dauke fede-giroan ezelako ardurarik eta ez sinagogarik be.

EGILUZE'K